

SOUTĚŽ

760 let města Českých Budějovic
aneb staletími v kostce

VÝSLEDKY SOUTĚŽE

Odbor památkové péče Magistrátu města České Budějovice ve spolupráci s Národním památkovým ústavem v Českých Budějovicích vyhlásil u příležitosti Dnů evropského dědictví EHD 2025 vědomostní soutěž pro děti a mládež do 16 let – jednotlivce i kolektivy.

Soutěž probíhala od 13. 9. 2025 do 31. 12. 2025

Níže přinášíme odpovědi na soutěžní otázky. Zveřejněné jsou na webových stránkách odboru památkové péče Magistrátu města České Budějovice www.c-budejovice.cz a Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích www.npu.cz/uopcb.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

1. 13. století – Založení města na soutoku řek

1.1 Jaké shodné znaky najdeš v obou městech?

České Budějovice i Klatovy mají pravoúhlou uliční síť (městské bloky), oválný (vejčitý) obvod města, velké čtvercové náměstí s kašnou uprostřed.

1.2 Jaké odlišnosti mezi nimi vidíš?

V Klatovech nejsou okolo města řeky (vodní toky), Klatovy jsou plošně menší, mají méně domů, kolem ČB je v půdorysu patrné barokní opevnění.

1.3 Jak se jmenoval král, který obě města založil? A jak se jmenoval lokátor Budějovic?

Obě města založil český král Přemysl Otakar II., lokátor Budějovic se jmenoval Hirzo z Klingenbergu (Hrz)

1.4 Proč bylo výhodné, založit město u řeky? A mělo to i nějaké nevýhody?

VÝHODY: Řeka pro město znamenala bohatý zdroj vody pro obyvatele, domácí zvířata a řemesla vázaná na dostatek vody (např. koželužství), řeka živila rybáře, pradleny, převozníky, voda byla po ruce i pro případ požáru. Vodní toky byly také dopravními trasami, po vodě se přepravovalo zboží, stavební materiál, dřevo na otop apod. Vodní síla poháněla vodní mlýny, hamry i čerpání vody do nádrže nahoře ve vodárenské věži. Vodní toky měly i důležitou obrannou funkci jako překážka pro útočníky.

NEVÝHODY: Město v bezprostřední blízkosti vodních toků je ohrožené povodněmi.

2. 14. století – Duchovní sféra

2.1 Již při zakládání města byly vytyčeny pozemky pro dva hlavní kostely – jeden byl součástí kláštera, druhý sloužil jako farní kostel. Komu jsou oba dodnes stojící kostely zasvěceny (jak se nazývají)?

Klášteří (dominikánský) kostel je zasvěcen Obětování Panny Marie a katedrála sv. Mikuláši.

2.2 Stavba kostelů probíhala postupně. Začínalo se nejdůležitější částí – presbytářem (východní část kostela), kde se po jeho vysvěcení mohly konat mše. Presbytář klášterního kostela byl vysvěcen už v roce 1274, zbytek kostela byl postaven později. To je patrné i na stavebním materiálu. Obejdi kostel ze všech přístupných stran a zjisti, z jakého materiálu je postavena východní část a z jakého západní (nejlépe viditelné od Slepého ramene).

Východní část kostela Obětování Panny Marie je postavena z kamene, západní část z cihel.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRÁCOVIŠTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

2.3 V rohu kostela na Piaristickém náměstí je jeden zajímavý kamenný prvek. Nakresli jej nebo vyfoť a vymysli, k čemu mohl sloužit? Jaká pověst se k němu váže?

Kamenný prvek v rohu kostela je vodní chrlič, jeho pomocí se dešťová voda stékající v úžlabí zlomu střechy dostala daleko od zdi kostela, aby nebyly podmačeny základy stavby. Zdi byly původně nižší. Existuje více pověstí, podle nichž je to žába, drak... který hlídá poklad / až doleze nahoru/dolu, nastane konec světa.

2.4 Pozorně se podívej na letecký snímek kláštera, jaký tvar má střecha kostela a proč?

Kostely byly stavěny na půdorysu kříže, který je hlavním symbolem křesťanské víry.

2.5 Jak se nazývá plocha uvnitř kláštera obklopená ze všech stran klášterními budovami?

Plocha uvnitř kláštera obklopená budovami se nazývá rajský dvůr.

2.6 Bonusová otázka

V klášteře původně sídlil významný řeholní řád. Který řád to byl? Kdo byl jeho zakladatelem a s jakými atributy bývá zobrazován (předměty, symboly, oblečení)?

V klášteře sídlili dominikáni. Zakladatelem řádu byl sv. Dominik, který bývá zobrazován v dominikánském oděvu (bílý hábit, černý plášť), s lilii, knihou, růžencem, hvězdou na čele a u nohou má psa s planoucí pochodní v tlamě, který symbolizuje šíření víry.

3. 15. století – město uvnitř hradeb

3.1 Kde se dodnes dochovaná polygonální bašta v Českých Budějovicích nachází?

Polygonální bašta mezi Solnicí a dominikánským konventem. Prohlédnout si ji můžeme i z druhé strany od slepého ramene Malše.

3.2 Zjisti současný název věže dříve nazývané Spilhaybl a popiš, proč si nový název vysloužila

Věž se nazývá Železná panna. Název odkazuje k pověsti, podle které se ve věži nacházel středověký mučící nástroj, tzv. železná panna.

3.3 Vydej se k Rabenštejnské věži a střechu schematicky namaluj. Urči, o jaký typ střechy se jedná, vyber z následujících možností: stanová, mansardová, valbová, sedlová nebo pultová.

Střecha Rabenštejnské věže má valbový typ střechy.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRÁCOVIŠTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

3.4 Spočítej, kolik arkýřů má Rabenštejnská věž. (Tip: Pokud chceš vystoupat na věž, můžeš si zapůjčit klíče v prodejní galerii Rabenštejnská 2000). Pozn. Hradební ochoz se jako arkýř nepočítá.

Arkýře jsou tři a to na stranách, odkud mohli přijít nepřátelé, na uliční straně z vnitřku města proto chybí.

3.5 K čemu hradební ochoz v 15. století sloužil?

Hradební ochoz je komunikační prvek fortifikačních staveb umístovaný v nejvyšší části hradeb nebo obranných věží. Umožňuje obranu v každém místě opevnění a snadný přesun obránců na napadené místo. Ochoz je hlavní obrannou linií při tzv. pasívní obraně, při které se obránci spoléhají na neprokonatelnost hradební zdi.

3.6 Najdi purkmistrův dům a zjisti, jak se purkmistr jmenoval. Napověti pamětní deska na fasádě domu.

Purkmistr se jmenoval Ondřej Puklice ze Vztuh.

3.7 Vysvětli, kdo byli kališníci a proč se jim tak říká.

Kališníci byly přivrženci husitského učení. Hus požadoval, aby se kněží nad ostatní nepovyšovali a nezneužívali svého postavení. A právě rozdělení Svatého přijímání výstižně symbolizovalo jejich nadřazenost. Husité si tak dali do znaku kalich, ze kterého se pije mešní víno – jako symbol rovnosti mezi duchovními a laiky i mezi bohatými a chudými.

3.8 Bonusový úkol

Představ si, že jsi mladý kronikář nebo kronikářka, kterého si městská rada povolala, aby zaznamenal události z roku 1467, kdy došlo k násilnému převratu na radnici v Českých Budějovicích. Vyhledej si informace o tom, kdo proti komu vystoupil, proč k převratu došlo a jaké byly důsledky. Pomoci ti může učitel, rodič, kniha nebo internet. Napiš krátký zápis do "kroniky" v rozsahu 150–200 slov. Na závěr připoj svůj názor – myslíš, že by se tento spor dal vyřešit i bez násilí?

Vlastní tvůrčí řešení.

4. 16. století – Hospodářský rozkvět ale i náboženské napětí

4.1 Zjisti, jak se jmenovala nejvýznamnější střediska těžby stříbra v okolí Českých Budějovic v 16. století

Nejvýznamnější střediska pro těžbu stříbra v okolí Českých Budějovic byla Rudolfova a Adamov.

4.2 Vyhledej, kde se královská mincovna v Českých Budějovicích nacházela.

Královská mincovna v Českých Budějovicích se nacházela v dnešním dominikánském klášteře na Piaristickém náměstí. Mincovna stála vedle areálu konventu, v prostoru hospodářského zázemí kláštera, směrem k dnešnímu Gymnáziu Česká.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

4.3 Vyhledej jméno alespoň jednoho z mincmistrů, kteří v 16. století vedli ražbu mincí v Českých Budějovicích. Napiš, jakou mincovní značku používal (jde o malý symbol vyražený přímo na ploše mince obvykle vedle erbu nebo v rohu). Originály mincí si můžeš prohlédnout v Jihočeském muzeu na výstavě Příběh města.

Mincmistr Gebhart měl jako značku lví hlavu a hvězdu, Kryštof Schönfeld svou iniciálu CS, mincmistr Mattighofer opět lví hlavu.

4.4 Počítej jako mincmistr.

Městská pokladnice obsahuje: 93 tolarů, 19 grošů, 28 krejcarů, 135 zlatníků. Převeď vše na groše (náповěda: 1 tolar = 24 grošů, 1 zlatník = 60 grošů, 1 groš = 3 krejcare). Kolik grošů celkem město ve své pokladnici má?

Nejdříve je nutné převést všechny měny na groše:

93 tolarů: $93 \times 24 = 2\,232$ grošů,

19 grošů,

28 krejcarů: $28 \div 3 = 9,3$ groše,

135 zlatníků: $135 \times 60 = 8\,100$ grošů.

Poté stačí všechno sečíst: $2\,232 + 8\,100 + 19 + 9,3 = 10\,360,3$ grošů.

Městská pokladnice obsahuje celkem 10 360,3 grošů.

4.5 Bonusový úkol

Navrhni vlastní středověkou minci s motivem Budějovic. Vymysli, z jakého kovu má být vyrobena a jakou má mít hodnotu. Můžeš vymyslet i jméno mince. Nezapomeň, že mince má rub i líc. Kreativita vítána – použij symboly, erby nebo středověké písmo.

Individuální tvůrčí řešení.

4.6 Zajdi se k Černé věži podívat a najdi na věži orloj. (Napovíme, že je snadno vidět i z ulice.) Popiš, kde se nachází. Namaluj podobu orloje v době tvé návštěvy, napiš datum a urči fázi měsíce, kterou ukazoval.

Tzv. malý orloj, budějovickými nazývaný Mondšajn (měsíční svit) je umístěný na jižní straně věže – tj. tam kde stojí socha J. V. Jirsíka, na plechové části posledního okna pod hodinovým ciferníkem. Má podobu koule o průměru 60 centimetrů, jehož polovina je natřená zlatě, druhá černě. Byl sem přidán v 17. století. Jedná se o ukazatel měsíčních fází, jednou za 29,531 dne se otočí kolem své osy, k čemuž využívá pohon hlavního hodinového stroje.

4.7 Bonusový úkol:

Namaluj podle výše uvedeného popisu původní vzhled Černé věže. Výtvarné pojetí a technika není omezena. Napovědět může třeba i rekonstrukce fasády věže v její dolní části vlevo u vchodu.

Individuální tvůrčí řešení.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

4.8 Vyhledej díla Mistra reliéfu Oplakávání ze Žebráka (v knize, na internetu nebo v Alšově jihočeské galerii v ulici U Černé věže). Vyber jedno dílo, napiš jeho název, uveď, kdo je na něm zobrazen a popiš, jaká situace je na reliéfu zobrazena. Jaké emoce podle tebe postavy vyjadřují?

V AJG jsou vystaveny dřevořezby Kristus Trpitel z Českých Budějovic kolem r. 1515 (Reliéf zobrazuje Krista, jenž před ukřižováním usedá na kámen a v melancholickém rozpoložení přemítá o své vykupitelské oběti. Můžete vidět smutek ale i smíření.) a Pietas Domini (Sv. Trojice) z Českých Budějovic. Kol. r. 1515. (Na díle je zobrazeny postavy Boha Otce a Krista sňatého z kříže. Bůh Otec truchlí nad svým synem.) Dále je zde k vidění také sochařské dílo Klanění tří králů, jehož autor, mistr Alexandr je s Mistrem Oplakávání ze Žebráka ztotožňován.

4.9 Vyhledej na díle Klanění tří králů písmena „AI“. Popiš, kde se nalézají a co znamenají. (A ne, nejde o dnešní „umělou inteligenci“ 😊)

Písmena „AI“ byla značka, která označovala autora díla – mistra Alexandra.

4.10 Jaká jiná náboženská vyznání tehdy v Evropě existovala?

V 16. století v Evropě převládalo křesťanství, rozdělené na katolíky, protestanty (utrakvismus, jednota bratrská, luterství, kalvinismus, ...) a pravoslavné, vedle nich zde žili Židé (náboženství judaismus) a v osmanských oblastech Balkánu a části Uher také muslimové.

5. 17. století – město a válka

5.1 Kdy proběhlo historicky nejdelší obléhání města Českých Budějovic? A kdo město obléhal?

Historicky nejdelší obléhání města České Budějovice proběhlo v letech 1618–1619 během českého stavovského povstání, které bylo součástí třicetileté války. Oficiálně označuje jako „Obléhání Českých Budějovic (1618–1619)“. Město bylo obléháno ve dvou fázích: nejprve v létě 1618 a poté od listopadu 1618 do června 1619. Obléhání vedl hrabě Jindřich Matyáš Thurn, velitel stavovské armády, která se snažila dobýt město věrné císaři. Obránci města, podporovaní císařskými vojsky pod vedením Jana Aulnera z Birkenfelsu a později generála Buquoye, dokázali město úspěšně ubránit. České Budějovice tak zůstaly po celou válku loajální Habsburkům a staly se důležitou oporou císařské moci v jižních Čechách.

5.2 Jakou roli hrály České Budějovice během třicetileté války?

Zkus přemýšlet: proč mohlo být důležité, že město leží na významné cestě, mělo hradby, bylo věrné císaři a možná ukrývalo zásoby pro vojsko?

České Budějovice byly během obléhání v letech 1618–1619 strategicky důležité díky své poloze mezi Prahou a Vídní a věrnosti císaři. Sloužily jako hlavní základna císařských vojsk v jižních Čechách. Stavové se je snažili dobýt, aby narušili císařskou kontrolu nad regionem, ale město se ubránilo nejen díky své poloze na soutoku Vltavy a Malše, ale také díky své loajalitě k Habsburkům, to vše bylo důležité pro obranu města. České Budějovice zůstaly pevnou oporou Habsburků a sehrály klíčovou roli v udržení jejich moci v Čechách. Město bylo označováno jako „císařská pevnost“. Ve městě byly sklady a zásoby, které vojáci potřebovali např. třeba jídlo, zbraně nebo peníze.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVNÍŠTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

5.3 Jaké nové typy opevnění byly v této době ve městě vybudovány?

Zjisti, zda se některé jejich pozůstatky dochovaly dodnes.

Městské opevnění Českých Budějovic se v 17. století skládalo z původního středověkého hradebního systému s parkánem, věžemi a branami, k němuž byl v barokním období připojen samostatný vnější bastionový systém (okruh) s raveliny, sloužící k moderní dělostřelecké obraně. Město bylo navíc chráněno přírodními překážkami, jako jsou řeky Vltava, Malše a Mlýnská stoka. Dodnes se dochovaly některé části opevnění – zejména věže, fragmenty hradeb a Mlýnská stoka, které připomínají tehdejší obranný systém.

Typy opevnění ve městě v 17. století:

- Hlavní gotická hradba – vysoká kamenná zeď s cimbuřím, baštami a obranným ochozem.
- Parkánová (vnější) hradba – nižší zeď tvořící druhou obrannou linii.
- Terciární hradba – přidaná ve východní a jihovýchodní části města pro zvýšení obrany.
- Obranné věže – například Železná panna a Rabenštejnská věž, sloužily k pozorování a obraně.
- Městské brány – Pražská, Svinenská, Rožnovská, Rybářská a Solní branka, často s padacími mosty a barbakány.
- Barokní raveliny – trojúhelníkové opevnění pro těžké palné zbraně, budované po požáru v roce 1641.

Dochované pozůstatky dodnes:

- Železná panna – zachovaná gotická věž, dnes památkově chráněná.
- Rabenštejnská věž – další dochovaná obranná věž.
- Fragmenty hradeb – v některých částech města jsou stále viditelné zbytky původních hradeb.
- Mlýnská stoka – historický vodní příkop, který stále protéká městem a připomíná jeho obranný systém.

5.4 Vymysli krátký příběh nebo nakresli komiks o tajemném obránci Bukvojovi. Jak mohl vypadat, co mohl chránit a jaké měl schopnosti?

Individuální tvůrčí řešení.

6. 18. století – Století obnovy a upevnění katolické víry

6.1 Jak se jmenuje budova na obrázku a kdo v ní sídlí?

Na obrázku je biskupská rezidence, sídlo českobudějovického biskupa a biskupství.

6.2 Kdo byl první osobou v tomto církevním úřadu?

Prvním českobudějovickým biskupem byl Johann Prokop Schaaffgotsche.

6.3 Komu původně budova patřila a jaké měla využití?

Budovu si nechal postavit řád Piaristů, byla to kolej (vzdělávací instituce – gymnázium).

6.4 Jaký název má náměstí pojmenované po patronce města a kdo patronkou města je?

Náměstí pojmenované po patronce města Českých Budějovic je Mariánské náměstí, patronkou města je Panna Marie Budějovická.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

6.5 Kteří dva světci se stali patrony nově vzniklé diecéze (území spravované českobudějovickým biskupstvím)?

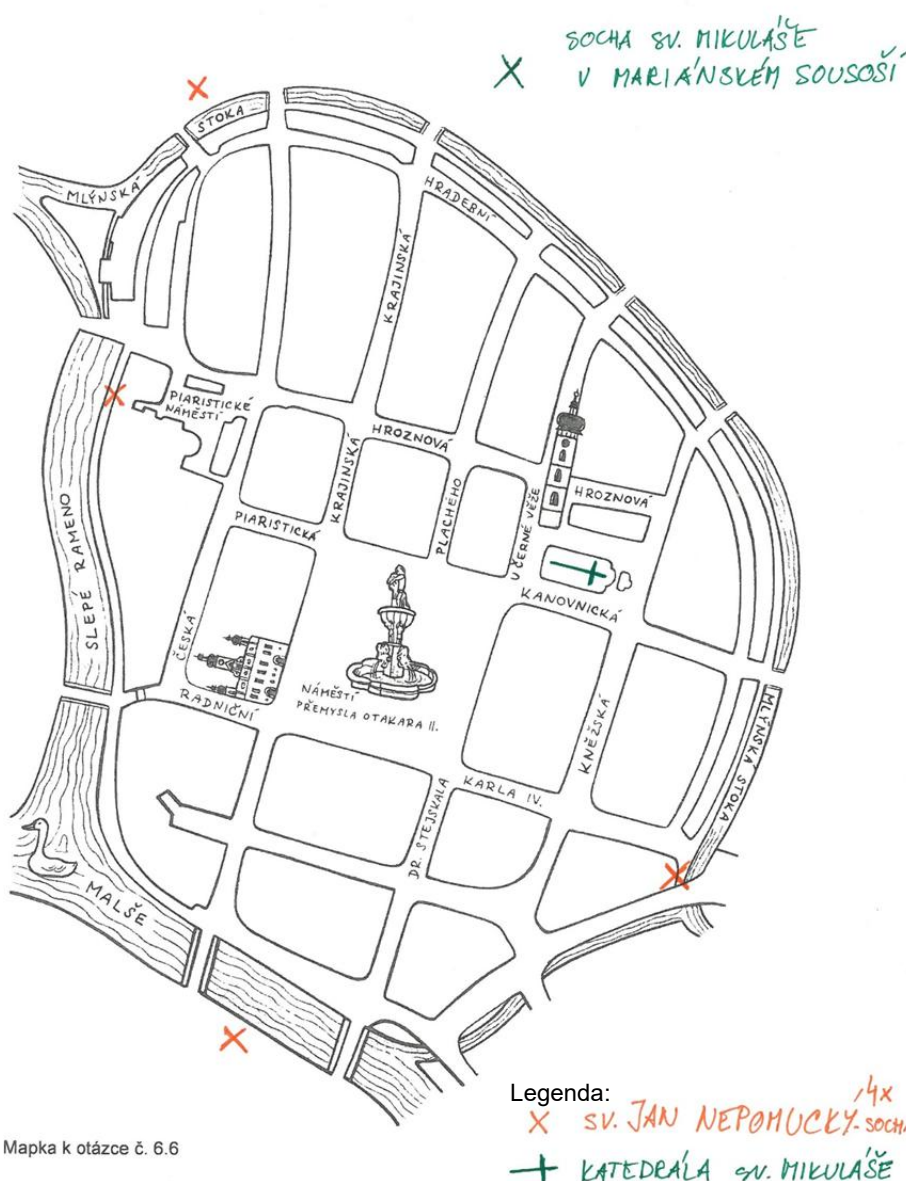
Patrony budějovické diecéze jsou sv. Mikuláš a sv. Jan Nepomucký.

6.6 Bonusový úkol

Na plánu historického centra (na poslední stránce) vyznač stavby a sochy související s těmito světci.

Stavby a sochy související s patrony českobudějovické diecéze jsou katedrála sv. Mikuláše, 4 x socha sv. Jana Nepomuckého (1. Zátkovo nábreží u soudu, 2. v kapličky u slepého ramene, 3. u Mlýnské stoky proti Rabenštejnské věži, 4. u Mlýnské stoky z boku kostela sv. Rodiny), 1x socha sv. Mikuláše v Mariánském sousoší na Mariánském náměstí. Viz. mapka níže.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVNÍŠTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

7. 19. století – rozvoj dopravy a průmyslu

7.1 Jaký význam měla koněspřežná železnice pro České Budějovice? Kam vedla a proč byla výjimečná?

Koněspřežná železnice měla pro České Budějovice zásadní význam, protože město spojila s rakouským Lincem a umožnila rychlejší a levnější přepravu osob, zboží, zejména soli, dřeva a dalších surovin. Byla výjimečná tím, že šlo o první železnici na evropském kontinentu, která využívala koně k tažení vozů po kolejích. Její provoz začal v roce 1832 a představoval technický pokrok, který přispěl k rozvoji obchodu, průmyslu a k vzniku nových pracovních příležitostí i zaměstnanosti v regionu. Celková délka trati byla přibližně 129 kilometrů. České Budějovice se díky železnici staly důležitým dopravním uzlem a obchodním centrem.

7.2 Co znamenal příchod železnice po roce 1868 pro rozvoj města?

Příchod železnice po roce 1868 znamenal pro České Budějovice obrovský posun vpřed. Koněspřežná železnice byla přestavěna na parní provoz, která spojila město s Prahou, Plzní a Vídní. Město se díky napojení na moderní železniční síť stalo snadněji dostupné, což přilákalo více lidí, firem i investic. Zboží se mohlo rychleji a levněji přepravovat, což pomohlo rozvoji průmyslu, obchodu i služeb. Město se začalo rychleji rozrůstat, vznikaly nové čtvrti, továrny a pracovní příležitosti. Železnice tak proměnila České Budějovice v důležité regionální centrum.

7.3 Jaké vzdělávací instituce vznikaly v tomto období? Zkus zjistit, jaké typy škol tehdy lidé zakládali? Vyhledej i nějaké konkrétní názvy škol?

Vznikaly základní školy (obecné školy pro dívky i chlapce), gymnázia (gymnázium J. V. Jirsíka), odborné školy (např. obchodní akademie, průmyslové, hudební, umělecké, živnostenské školy pro chlapce i dívky, a také rolnická škola zaměřená na zemědělství), učitelské ústavy (pro přípravu učitelů), dívčí školy a opatrovny (mateřské školy).

7.4 Vyhledej, jaké známé podniky nebo továrny vznikly v 19. století v Českých Budějovicích. Uved', které existují dodnes.

Koh-i-noor Hardtmuth – přestěhován z Vídně v roce 1847, vyráběl tužky, keramiku a později i kamna a sporáky. Dodnes patří mezi nejvýznamnější výrobce psacích a výtvarných potřeb na světě.

Budějovický Budvar (původně Měšťanský pivovar) – založen 1895, navázal na dlouhou pivovarnickou tradici ve městě. Dnes je jedním z největších a nejznámějších českých pivovarů.

Státní tabáková továrna – vznikla 1872, zaměstnávala až 1600 lidí. Výroba skončila v roce 1965.

Firma Vít Fürth a syn – od roku 1869 vyráběla ocet, likéry, čokoládu a cukrovinky. V roce 1914 zde pracovalo až 350 lidí.

Lannovy podniky – Antonín Lanna založil loděnici (1832–1908), pilu (1837–1915) a parketárnu (1841–1873), které zpracovávaly dřevo z okolních lesů.

První českobudějovická smaltovna – vznikla v roce 1893, později součástí národního podniku Sfinx. Její tradici dnes pokračuje firma Belis, která je jediným výrobcem smaltovaného nádobí v Česku.

Cukrovar – fungoval v letech 1836–1846 poblíž stanice koněspřežné železnice, ale nezískal dlouhodobý význam.

Dodnes úspěšně fungují Koh-i-noor Hardtmuth, Budějovický Budvar a Belis (nástupce smaltovny). Ostatní zanikly nebo byly přeměněny.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

7.5 Proč byly v 19. století zbořeny hradby a městské brány Českých Budějovic? Zjistí, co vzniklo na jejich místě – můžeš obecně, nebo konkrétně u jednotlivých bran. Jak se změnilo okolí města poté, co hradby zmizely?

Městské hradby a brány byly postupně zbořeny, protože už neplnily svou původní obrannou funkci a začaly překážet rozvoji města. Město se tehdy rychle rozrůstalo, přibývalo obyvatel, doprava byla čím dál rušnější a úzké průjezdy bran i uzavřený prostor za hradbami bránily modernizaci. Hradby často stínily, bránily propouštění vzduchu a ve městě se hromadily nečistoty. Demolice začala kolem roku 1825 a pokračovala až do počátku 20. století. Zanikly tak například Pražská, Svinenská a Rožnovská brána, které byly součástí hlavní hradby. Na místě zbořených hradeb a bran vznikly nové ulice, městské parky a městské třídy. Dnes z původního opevnění zůstaly jen malé části hradeb a věží, které připomínají středověkou minulost města.

7.6 Bonusový úkol

Navrhni výroční logo či pamětní plaketu k 760. výročí města Českých Budějovic. Může obsahovat číslo 760, symboly města, historické prvky nebo moderní prvky. Připoj krátké vysvětlení, co tvůj návrh symbolizuje.

Individuální tvůrčí řešení.

8. 20. století – Století velkých změn

8.1 Najdi, jak se jmenovala Lannova třídy v době socialismu ve 2. polovině 20. století.

Lannova třída se v době socialismu jmenovala třída Maršála Malinovského.

8.2 Najdi dřívější název Lidické třídy.

Dnešní Lidická třída se označovala jako Linecká, Krumlovská, Rožnovská.

8.3 Najdi alespoň 3 názvy, které mělo náměstí Přemysla Otakara II. ve 20. století.

Náměstí Přemysla Otakara II. se v průběhu 20. století nazývalo Kaiser Franz Josef Platz, náměstí Svobody, Masarykovo náměstí, Adolf Hitler Platz, náměstí Jana Žižky z Trocnova, Žižkovo náměstí.

8.4 Od kdy (a bonusově do kdy) jezdily v Českých Budějovicích tramvaje?

Pravidelný provoz tramvaje byl zahájen v roce 1909 (1908) a ukončen v roce 1950 (1949).

8.5 Původně tu jezdily dvě tramvajové linky – jedna na jih a druhá na sever. Jak se tyto dvě linky jmenovaly? (nápodoba: podle tehdejších názvů předměstí, jedna jezdila na jih a druhá na sever)

Tramvajové linky měly označení L a P.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

8.6 Najdi i lidové přezdívky obou linek. (náповěda: město bylo tehdy dvojjazyčné – česko-německé)

Lidové názvy tramvajových linek byly překladatelskými slovními hříčkami, linkám L a P se tak trochu zlomyslně říkalo Langsam a Pomalu (langsam znamená německy pomalu), nebo také Ludra a Potvora (Luder znamená německy potvora).

8.7 V železničním náspu ve Starém vrbenském rybníku najdi mostek. Prohlédněte si ho, pokud možno ze stran – buď přitom opatrný! Jaké jsou na mostě nápisy? Ke každému nápisu napiš, z které světové stranu je nápis čitelný.

Z jihozápadní strany je čitelný nápis WELT KRIEG 1914-15.

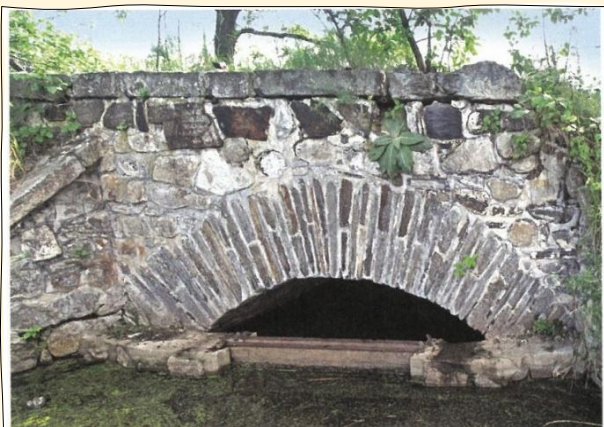
Ze severovýchodní strany je čitelný nápis SVĚT. VÁLKA 1914-15.

8.8 Z jakého materiálu byl mostek postaven?

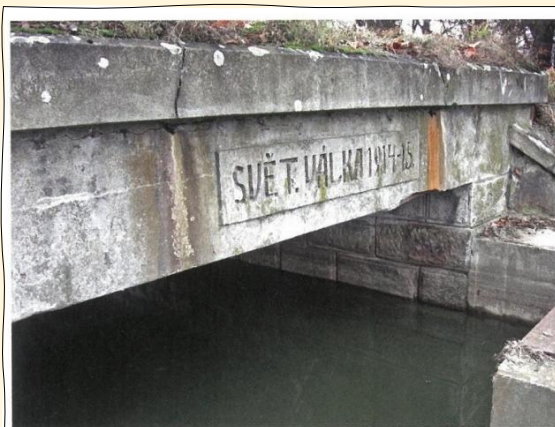
Mostek byl postaven ze železobetonu.

8.9 V náspu mezi rybníky Bažina a Nový vrbenský rybník je schovaný druhý mostek. Najdi ho a prohlédni si ho – buď ale velmi opatrný! (Pokud se k němu nemůžeš snadno dostat, zkus popojít po hrázi mezi rybníky Bažina a Domin a použít dalekohled. Ten se ti ostatně hodí i na pozorování ptáků 😊). Mostek načrtni nebo vyfoť. Jakou má konstrukci a z čeho je postaven? A který z obou mostků je podle tebe starší?

Mostek je klenutý, jednoobloukový, postavený z kamene. Tento klenutý mostek pochází pravděpodobně z doby výstavby trati v letech 1866-67 a je starší než rovný železobetonový mostek.

Jeden z původních klenutých mostků staré plzeňské trati mezi Vrbenskými rybníky (2008)

Mostek staré plzeňské trati mezi Vrbenskými rybníky, přestavěný uprostřed první světové války (2006)

8.10 Bonusová otázka

Od druhého mostku pokračujte v trase zrušené trati směrem do města, jaký pozůstatek z železniční tratě najdete u zahrádek?

Nalevo u cesty je položený starý dřevěný železniční pražec.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

9. 21. století – Samá voda

9.1 Projdi si s kamarádem nebo s rodiči Dlouhou lávku přes Vltavu od Sportovní haly na Sokolský ostrov. Jaká stavba se objeví uprostřed mezi mostními pylony (sloupy)? Myslíš si, že je to náhoda?

Mezi pylony lávky je vidět Černá věž, takto to bylo záměrně projektováno.

9.2 Když ve střední části lávky sladíte s kamarádem krok a pár kroků budete pochodovat společně pravidelným krokem, co se stane? Vymysli, proč pochodující vojsko před každým mostem dostane povel „Zrušit krok!“ (Pokud nevíte, jako náповědu se podívejte na film Výbuch bude v pět)

Při pravidelném pochodování se lávka se mírně rozhoupe. Pravidelným krokem se mosty mohou rozkmitat, a dokonce i zbořit.

9.3 Zajdi se podívat k Modrému mostu, který vede přes Malši a spojuje ulice Matice školské a M. Vydrové. Nakresli kulatou dopravní značku, která omezuje průjezd vozidel a pod ní připiš, co říká obdélníková dodatková tabulka. (co a kdy může/nesmí po mostě jezdit).

Dopravní značka znamená zákaz vjezdu všech motorových vozidel, dodatková tabulka omezuje tento zákaz na dobu nočního klidu mezi 22:00 a 6:00, výjimku ze zákazu mají vozidla IZS (integrovaného záchranného systému) – čili sanitky, hasiči, policie. To znamená, že obyčejná auta mohou jezdit přes most během dne od 6h do 22h. Záchranáři mohou přes most jezdit vždy.

9.4 Bonusová otázka

Kde ve městě se cítíš dobře, kam rád chodíš? Co ti naopak chybí, co bys chtěl vylepšit, případně jak? Co ti vadí?

Otevřená odpověď.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVNÍŠTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

